Dosar civil nr.2-3195/2023
PIGD nr.2-23101472-09-2-13072023

**H O T Ă R Î R E**
**În numele Legii**

02 noiembrie 2023 mun.Bălţi

Judecătoria Bălţi, sediul Central,
Instanța compusă din:
Preşedintele ședinței, judecătorul Eduard Balan
grefier Cristina Lîsenco

în sediul instanței, în ședință publică a judecat cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SA,,CET-Nord" către Spătaru Arina, intervenient accesoriu Rudean Alexandru, cu privire la constatarea defăimătoare a informației, obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

**C O N S T A T Ă :**

**Argumentele participanților la proces:**

1. La data de 13.07.2023, SA „CET-Nord" s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată către Spătaru Arina, intervenient accesoriu Rudean Alexandru, cu privire la constatarea defăimătoare a informației, obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea cererii a indicat că, pârâta Spătaru Arina în nenumărate rânduri a recurs la răspândirea unor informații false și defăimătoare în adresa SA „CET-Nord" fără a avea substrat factologic suficient.
3. A menționat, reclamantul că, la 13.06.2023, ora 19:52, pe pagina de Facebook care aparține pârâtei a fost publicat următorul text: „"Victoria"de deunăzi a celor de la CET Nord le-a dezlegat mâinile. Amu-i amu. Dacă până acum tăceau mâlc, acum Somațiile lor curg șiroaie. Mai jos aveți unul din exemple: o familie din Bălți a scris cel puțin trei scrisori către „CET-Nord" să clarifice de unde așa sume exagerate în facturile CET Nord. Cei de la CET Nord nu le-au răspuns nici la una. În schimb, cu mare pasiune le-a trimis „Sperietoarea". Că dacă nu plătești așa zisă datorie, te băgăm și în mai mare datorie. Omul cere socoteală, explicații cum au fost calculate aceste sume, iar ei – cer bani cu executare. Nici faptul că în familie este un copil cu dizabilități severe nu-i oprește. Nici că mama îl îngrijește și pensia de întreținere este una mică de tot. În lista persoanelor, către care CET Nord se adresează este chiar acest copil cu nevoi speciale. Nimic sfânt, nimic" (link:https://www.facebook.com/photo?fbid=874535800909905&set=a.640915624271925).
   La ziua de de 10.07.2023 această publicație a fost redistribuită de 15 ori, are 9 comentarii și 58 aprecieri.

4. Consideră, reclamantul, aceste declarații ale pârâtei, fiind răspândite publicului larg, că sunt false și defăimătoare în adresa SA „CET-Nord” și lucrătorilor acesteia.
5. Reclamantul indică că, afirmațiile răspândite de pârâtă precum că somațiile expediate de către SA „CET-Nord” în adresa consumatorilor debitori (proprietarilor) sunt niște „sperietoare” care acum, cum cum s-a exprimat pârâta „curg șiroaie”, or, subliniază, deja nu de prima dată că, cadrul legal prevede dreptul furnizorului de a expedia în adresa consumatorilor debitori notificări/somații privind necesitatea achitării datoriei create și aducerea la cunoștință a consecințelor neexecutării obligațiunilor de plată.
6. Menționează că, așa categorii de somații precum și în cazul respectiv sunt transmise numai în situații în care factura de plată în care se indică data limită a achitării sumei formate nu a fost achitată în termen. Totodată, asemenea somații sunt legale și au ca scop informarea consumatorilor care sunt proprietari la apartamente sau au reședința obișnuită pe adresa respectivă, despre suma datoriei create, perioada pentru care a fost formată, fiind acordat un termen suplimentar pentru achitarea acesteia.
7. Astfel, indică că SA „CET-Nord” prin expedierea în adresa consumatorilor debitori (proprietari la apartament) a somației privind necesitatea achitării datoriei create și aducerea la cunoștință a consecințelor neexecutării obligațiunilor de plată, nu reprezintă o „sperietoarea”, ci o informare a consumatorului. Totodată, valoarea taxelor și cheltuielilor de judecată sau de executare silită menționate în somații/notificări, sunt expres prevăzute în cadrul normativ în vigoare și indicarea lor în somații expediate de SA „CET-Nord” n-are ca scop amenințarea consumatorilor „că dacă nu plătești așa zisă datorie, te băgăm și în mai mare datorie”, dar de informare.
8. Totodată, mai indică că asemenea somații au ca scop soluționarea situației create pe cale amiabilă, extrajudiciară. În cazul în care persoana (consumatorul, proprietarul apartamentului) are datorii față de SA „CET-Nord” pentru energia termică consumată și totodată nu are posibilitatea de a achita suma datoriei formate în mod integral până la data limită indicată în factura de plată, el poate să înștiințeze furnizorul și să solicite în baza cererii scrise eșalonarea achitării datoriei iar furnizorul după examinarea solicitărilor consumatorului, admite sau respinge cererea, respingerea fiind una motivată.
9. Mai mult decât atât, indică că, pentru a nu duce consumatorii (debitorii) în eroare cu privire la suma datoriei, în somație se indică suma totală a datoriei acumulate la momentul expedierii somației în adresa consumatorilor debitori și suma concretă pentru o anumită perioadă pentru care consumatorii (debitori) vor fi acționați în instanța de judecată, în cazul în care în termen suplimentar acordat de SA „CET-Nord”suma respectivă nu va fi achitată, ori dacă consumatorul (debitor) nu reacționează altfel la somația primită.
10. Menționează că, procedura prealabilă, potrivit normelor de drept este obligatorie în cazuri prevăzute prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere. La caz reține că, prin factura expediată consumatorul este informat despre datoria acumulată lunar și termenul limită de achitare a plăților pentru serviciile prestate, însă în cazul neachitării sumelor datorate, SA „CET-Nord” prin expedierea somației încearcă prin modalitatea legală, soluționarea situației create prin cale extrajudiciară, în vederea evitării acumulării cheltuielilor suplimentare atât din partea consumatorilor cât și din partea SA „CET-Nord”. În somația publicată de pârâta Arina

Spătaru se indică în mod expres că datoria totală la data de 23.05.2023 pe apartamentul indicat, constituie 4233,64 lei, inclusiv datoria pentru perioada 01.02.2022-01.04.2022 constituie 440,00 lei. Astfel, subliniază că datoria de 440,00 lei este o datorie acumulată pentru perioada sezonului de încălzire 2021-2022 care până la moment nu a fost achitată, în timp când deja s-a finalizat sezonul de încălzire 2022-2023. În cazul în care consumatorul se află în dificultatea achitării datoriei acumulate față de SA „CET-Nord", el dispune de posibilitatea de a înainta cererea privind eșalonarea/amânarea achitării datoriei, asemenea cerere poate fi întocmită atât la sediul SA „CET-Nord" cât și expediată prin intermediul poștei, fapt care nu a fost exercitat de consumatorii apartamentului menționat în somația publicată de pârâta Arina Spătaru.

**11.** Cu privire la informația răspândită de pârâta Arina Spătaru referitor la faptul că SA „CET-Nord" nu a răspuns la nici o scrisoare adresată din partea consumatorului în privința modului de calculare pentru apartamentul indicat în somație, indică că asemenea informații sunt false, prin care publicul larg a fost dus în eroare și dezinformat de pârâta Arina Spătaru.

**12.** Menționează că, toate scrisorile adresate din partea consumatorului care locuiește în apartamentul indicat în somație au fost examinate și la toate au fost acordate răspunsuri și anume răspunsul nr.422.2-09/1025 din 13.04.2023, răspunsul nr.422.2-09/1128 din 28.04.2023 și răspunsul nr.422.2-09/1417 din 13.05.2023. Subliniază că, răspunsul nr.422.2-09/1025 din 13.04.2023 fiind expediat pe adresa indicată de solicitant nu a fost recepționat de ultimul, adică nu a fost ridicat de la oficiul poștal, scrisoarea s-a întors în adresa SA „CET-Nord" cu mențiune „nereclamat", răspunsul nr.422.2-09/1128 din 28.04.2023 a fost recepționat de solicitant la 13.05.2023, fapt confirmat prin semnătura ultimului pe avizul de recepție, totodată răspunsul nr.422.2-09/1417 a fost expediat în adresa solicitantului încă la 13.05.2023 însă plicul cu scrisoare a fost restituit în adresa SA „CET-Nord" cu mențiune „nereclamat" adică scrisoarea cum și în primul caz nu a fost ridicată la oficiul poștal.

**13.** Afirmațiile expuse de pârâtă nu corespund realității, sunt defăimătoare și lezează imaginea și reputația profesională a SA „CET-Nord". Pârâta deja nu prima dată face referire la SA „CET-Nord" implicit la administrația și salariații acesteia fără a fi solicitată replica de la reprezentanții oficiali ai întreprinderii. Afirmațiile pârâtei nu sunt bazate pe probe și nici cel puțin nu sunt fundamentate pe un careva substrat factologic suficient suficient care să permită să efectueze aceste afirmații.

**14.** Concluzionează că informațiile răspândite de pârâtă sunt defăimătoare și afectează grav imaginea și reputația profesională a SA „CET-Nord", administrației și lucrătorilor acesteia care permanent pledează pentru satisfacerea cerințelor clienților prin menținerea unor relații deschise și transparente cu consumatorii. În astfel de circumstanțe consideră că cele relatate de pârâtă cad sub incidența Legii nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, pârâta a relatat afirmații care nu corepund realității, sunt defăimătoare și care lezează imaginea, reputația profesională a reclamantului. În acest context evidențiază că, pârâta în transmisiuni live și textele publicate face referire la persoana reclamantului nefiind solicitată replica de la reprezentantul legal a reclamantului cât și afirmă informații false și defăimătoare.

**15.** În urma celor relatate menționează că, informația răspândită vizează pe reclamant și este răspândită de pârâtă, în tematica informației desfăimătoare răspândite nemijlocit, se face referire la persoana reclamantului și anume SA „CET-Nord" și lucrătorii scesteia, faptul care

reiese din conținutul textului afișat în publicație. Totodată, faptul răspândirii informației menționate de către pârâtă nu poate fi pus sub semnul întrebării fiind demonstrat de reclamant, ori publicarea textului a fost realizată pe pagina de Facebook (https://www.facebook.com/SpataruArina) care îi aparține pârâtei Arina Spataru, la inițiativa și participarea nemijlocită a ultimei, cu scopul aducerii la cunoștință publicului larg conținutul publicației care poate fi accesat de orce doritor.

**16.** Susține că, elementele foarte importante ale determinării răspândirii pentru defăimare constituie factorul numeric și factorul calitativ al auditoriului informației răspândite. Cu cât mai mare va fi auditoriul care a receptat informația defăimătoare, cu atât mai mare urmează a fi răspândirea. La ziua de 10.07.2023 pagina de pe portalul Facebook a Arinei Spătaru are 23 mii de urmăritori care poate fi accesată în mod liber pe linkul https://www.facebook.com/SpataruArina. La rândul său auditoriul la care a fost adresat discursul din publicație făcută de Arina Spătaru, este în marea sa parte, un auditoriu nepregătit ceea ce înseamnă că se referă și se adresează de exemplu la persoane care nu cunosc din timp tema publicației, nu sunt suficient informați, adică persoane care vor crede în mod automat fiecărui cuvânt, nu vor înțelege dacă persoana dată insinuează fapte concrete și nu intră în detaliile situațiilor despre care vorbește, comunicând publicului numai ceea ce îi este convenabil, denaturând în același timp situația reală. În consecință dauna pentru imaginea și reputația profesională a SA „CET-Nord" și lucrătorii acesteia are un nivel foarte înalt.

**17.** Menționează că, informația răspândită comportă caracter defăimător și se bazează pe fapte, declarații în esență false, textul informației publicate precum că „Cei de la CET-Nord nu le-au răspuns nici la una", referind-se la cererile adresate către SA „CET-Nord" din partea lui Rudean Alexandru, este apreciat de reclamant ca fiind defăimător, au fost expuse de către pârâtă într-o manieră din care se deduce că aceasta se referă la fapte concrete, veridicitatea cărora nu a fost probată de către pârâtă, contrar sarcinii pozitive de probațiune instituită în obligația acesteia de lege, deoarece expunerea publicațiilor și afirmațiilor se referă la pretinse fapte că pârâta declară că le cunoaște personal în condiții concrete de loc și timp, declarațiile făcute de pârâtă denotând că acestea ar fi posibil de dovedit în sensul veridicității, fapt nerealizat însă la caz.

**18.** Atestă că, faptele declarate de pârâtă în postarea specificată supra, nu a fost probată în mod corespunzător pentru a înlătura caracterul neveridic și defăimător al acesteia, concluzie ce permite atribuirea declarațiilor respective la categoria de fapte și esență false și defăimătoare în contextul insinuărilor efectuate de pârâtă ce atentează la imaginea și reputația profesională a reclamantului.

**19.** Constată că declarațiile din textul publicat a pârâtei nu constituie judecăți de valoare în contextul Legii nr.64/2010 deoarece, contrar noțiunii acestei categorii de informații răspândite, nu constituie o opinie, comentariu, teorie sau idee a pârâtei, ce ar reflecta atitudinea sa față de un fapt a cărei veredicitate ar fi imposibil de dovedit, ci se referă la fapte concrete, veridicitatea cărora nu a fost probată. Astfel, materialele anexate la prezenta cerere de chemare în judecată atestă cert că declarațiile specificate ale pârâtei se referă la persoana SA „CET-Nord" și lucrătorii acesteia, sunt defăimătoare, fiind false în conjunctura

în care nu a fost probată veridicitatea acestora iar modul în care au fost expuse declarațiile respective exclud buna-credință din partea pârâtei.

**20.** Consideră că informațiile răspândite care se referă la reclamant și relatate în publicație de către pârâtă despre anumite circumstanțe care nu se bazează pe probe pertinente, devin false, fiind de natură să discrediteze reclamantul și să submineze imaginea și reputația profesională a acestuia. Astfel, având în vedere conținutul publicației, pretențiile din cererea de chemare în judecată sunt întemeiate, declarațiile făcute în postările publicate fiind excesive și nu pot fi argumentate prin exercitarea dreptului la libertatea de exprimare, urmând a fi supuse sancțiunilor prevăzute de lege.

**21.** Menționează că informația răspândită cumulează toate cele trei condiții enumerate în art.7 alin.(2) din Legea nr.64/2010, și anume este falsă, este defăimătoare, permite identificarea persoanei vizate de informație. Respectiv reclamantul concluzionează că informațiile răspândite de pârâta Arina Spătaru sunt false, defăimătoare și afectează grav imaginea și reputația profesională a SA „CET-Nord" care permanent pledează pentru satisfacerea cerințelor clienților prin menținerea unor relații deschise și transparente cu consumatorii, mass-media.

**22.** Mai menționează că, SA „Cet-Nord" este deschisă pentru orce cetățean care are interes, la cererea ultimului, de acorda orce informație solicitată în limitele competenței și legislației în vigoare. Cererea cu solicitare este examinată, fiind acordat un răspuns oficial în termen cât mai restrâns posibil. Reclamantul nu acceptă și nici nu tolerează instituții care impun bariere nejustificate în calea accesului la informație sau respinge solicitările legitime de informație care prin asemenea acțiuni încalcă dreptul la libera exprimare.

**23.** Susține că, declarația, informația răspândită de pârâtă din care se deduce că SA „CET-Nord" nu este transparent, ignoră cererile consumatorilor, nu oferă informația solicitată – este falsă, potrivit dispozițiilor legale pertinente, faptul respectiv defăimează reclamantul într-un mod vădit disproporționat și care duce publicul în eroare, fiind dezinformat.

**24.** Menționează că, publicația din prezenta cerere de chemare în judecată a fost publicată pe pagina rețelei de socializare Facebook a Arinei Spătaru la 13.06.2023, ora 19:52 iar reclamantul a făcut cunoștință cu aceasta la 14.06.2023, adică în ziua imediat următoare. Cererea prealabilă nr.120-09/1930, conform art.15 alin.(2) din Legea nr.64/2010 a fost expediată în adresa de domiciliu și adresa de corespondență a pârâtei la 16.06.2023, prin poștă, adică în limita termenului de 20 zile prevăzut de legislație iar potrivit avizului de recepție restituit în adresa reclamantului, pârâta a recepționat cererea prealabilă la 19.06.2023, însă careva răspuns în termen de 5 zile la cererea prealabilă din partea pârâtei nu a parvenit.

**25.** Reclamantul cu privire la stabilirea existenței prejudiciului moral, consideră că, urmează să fie luat în considerație faptul că informația răspândită de Arina Spătaru are caracter defăimător, a fost răspândită prin intermediul rețelei de socializare Facebook prin publicație, care poate fi accesată în mod liber de orice doritor și la moment, personalitatea reclamantului, gradul de vinovăție a pârâtei, consecințele răspândirii informației defăimătoare, publicarea rectificării, dezmințirii sau acordarea dreptului la replică până la depunerea cererii de chemare în judecată nu a fost oferit de pârâtă și alte circumstanțe importante pentru examinarea cauzei. Astfel, consideră că, prin informația răspândită de

pârâtă a fost periclitat managementul SA „CET-Nord” și ca urmare reclamantului i-a fost cauzat prejudiciul moral.

**26.** Solicită:

- A constata ca fiind defăimătoare informațiile răspândite prin publicația din 13.06.2023, ora 19:52, pe pagina de Facebook care aparține pârâtei Arina Spătaru, unde a fost publicat următorul text: „”Victoria” de deunăzi a celor de la CET Nord le-a dezlegat mâinile. Amu-i amu. Dacă până acum tăceau mâlc, acum Somațiile lor curg șiroaie. Mai jos aveți unul din exemple: o familie din Bălți a scris cel puțin trei scrisori către CET Nord să clarifice de unde așa sume exagetare în facturile CET Nord. Cei de la CET Nord nu le-au răspuns nici la una. În schimb, cu mare pasiune le-a trimis „Sperietoarea”. Că dacă nu plătești așa zisă datorie, te băgăm și în mai multe datorie. Omul cere socoteală, explicații cum au fost calculate aceste sume, iar ei – cer bani cu executare. Nici faptul că în familie este un copil cu dizabilități severe nu-i oprește. Nici că mama îl îngrijește și pensia de întreținere este una mică de tot. În lista persoanelor, către care CET Nord se adresează este chiar acest copil cu nevoii speciale. Nimic sfânt, nimic”, (link:https://www.facebook.com/photo?fbid=874535800909905&set=a.640915624271925), care la ziua de 10.07.2023 a fost redistribuită de 15 ori, are 9 comentarii și 58 aprecieri;
- A obliga pârâta Arina Spătaru spă dezminte relatările false și denigratoare care lezează imaginea și reputația profesională a SA „CET-Nord”: prin publicarea și difuzarea textului dezmințirii prezentat de reclamant pe pagina oficială de Facebook a pârâtei Arina Spătaru, https://www.facebook.com/SpataruArina în postarea din 13.06.2023, ora 19:52, cu păstrarea accesului liber, pe peretele paginii respective de Facebook pe un termen nelimitat, acordarea dreptului SA „CET-Nord” la publicarea textului dezmințirii, pe pagina oficială a Societății pe Acțiuni „CET-Nord” – www.cet-nord.md, și profilul acesteia în rețeaua de socializare Facebook – https://www.facebook.com/CETNordSA/: textul dezmințirii:„În vederea informării corecte și obiective a opiniei publice, recunosc că, informația cu privire la faptul că „o familie din Bălți a scris cel puțin trei scrisori către CET Nord să clarifice de unde așa sume exagerate în facturile CET Nord. Cei de la CET Nord nu le-au răspuns nici la una”, răspândită de mine în postarea pe pagina de Facebook personală din 13.06.2023, ora 19:58, este lipsită de substrat factologic suficient. Recunosc că, la toate trei scrisori adresate către SA „CET-Nord” de familia menționată în somație publicată, SA „CET-Nord” a acordat răspunsuri la timp, menționez că două din trei răspunsuri nu au fost ridicate de solicitant la oficiul poștal, al treilea răspuns a fost recepționat, fapt confirmat prin semnătura ultimului. Totodată, recunosc că, SA „CET-Nord” prin expedierea somațiilor consumatorilor care au acumulat datorie față de SA „CET-Nord” pentru serviciile de energie termică, informează consumatorul debitor despre existența datoriei și încearcă soluționarea situației create pe calea extrajudiciară în vederea evitării cheltuielilor suplimentare din partea consumatorului. Ca urmare afirmațiile publicate de mine sunt false, defăimătoare și lezează reputația profesională a SA „CET-Nord”, administrației și lucrătorilor acesteia. Îmi cer scuze pentru aceste afirmații”;
- încasarea din contul pârâtei Arina Spătaru, în beneficiul SA „CET-Nord”, a prejudiciului moral pentru periclitarea managementului în mărime de 1 leu, precum cheltuielile de judecată în sumă de 370 lei.

**27.** La data de 13.07.2023 prezenta cauză civilă a fost repartizată în mod automat-aleatoriu judecătorului Judecătoriei Bălți sediul central Balan Eduard, care prin încheierea din 14.07.2023 a acceptat spre examinare cauza în procedura contencioasă.

**În cadrul ședinței de judecată pentru dezbateri judiciare:**

**28.** Reprezentantul reclamantului SA „CET-Nord”, Țurcan Ion, în ședința de judecată, a susținut integral acțiunea înaintată, solicitând admiterea acesteia pe motivele de fapt și de drept invocate.

**29.** Reprezentantul pârâtului Spătaru Arina, avocatul Sanduleac Diana, în ședința de judecată, a solicitat respingerea acțiunii înaintate de SA „CET-Nord”, indicând că toți cetățenii au dreptul la libera exprimare astfel consideră că cele exprimate de Arina Spătaru nu au caracter defăimător. Totodată, reprezentantul pârâtei a solicitat încasarea din contul reclamantului a cheltuielilor de asistență juridică conform bonului anexat la materialele cauzei.

**30.** Intervenientul accesoriu Rudean Alexandru, în ședința de judecată, nu s-a prezentat, fiind citat legal.

**31.** Potrivit prevederilor art.205 alin.(1) Cod de procedură civilă, *participanţii la proces sînt obligaţi să comunice din timp instanţei judecătoreşti motivul imposibilităţii de a se prezenta în şedinţă de judecată şi să prezinte probele care dovedesc motivul. Alin.(4) Dacă instanţei judecătoreşti nu i s-a comunicat motivul neprezentării în şedinţă de judecată a participantului la proces citat legal sau dacă instanţa consideră neîntemeiat motivul neprezentării, cauza se examinează în absenţa acestuia.*

**Aprecierea instanței:**

**32.** Audiind participanții prezenți la proces, examinând probele administrate pentru dovedirea celor invocate şi raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează spața, instanța de judecată concluzionează de a respinge acțiunea SA „CET-Nord”, reieșind din următoarele considerente.

**33.** Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.*

**34.** În conformitate cu prevederile art.121 Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.*

**35.** Conform art.130 alin.(1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

**36.** În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

**37.** În contextul pretențiilor deduse judecării, instanța de judecată reține că în conformitate cu prevederile art.5 Cod de procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.*

**38.** Instanța statuează că, prin prisma imineței respectării dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, pornind de la necesitatea asigurării dreptului părților la o hotărâre motivată,

instanța de judecată își va motiva concluziile în prezenta speță, prin prisma analizei argumentelor prezentate de către părți, raportate la materialele cauzei civile și la cadrul legal incident.

**39.** În conformitate cu prevederile art.32 alin.(1) a Constituției Republicii Moldova, *oricărui cetăţean îi este garantată libertatea gîndirii, a opiniei, precum şi libertatea exprimării în public prin cuvînt, imagine sau prin alt mijloc posibil.* Alin.(2) *Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.*

**40.** Potrivit art.19 alin.(1) Cod civil, în condiţiile legii, *persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel*.

**41.** Conform art.21 Cod civil, *drepturile personale nepatrimoniale şi alte valori nemateriale sînt apărate în cazurile şi în modul prevăzut de prezentul cod şi de alte legi, în limita în care folosirea modalităţilor de apărare a drepturilor civile reiese din esenţa dreptului încălcat şi din caracterul consecinţelor acestei încălcări.*

**42.** În conformitate cu prevederile art.3 alin.(1) a Legii cu privire la libertatea de exprimare, *orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi şi de a comunica fapte şi idei.* Alin.(2) *Libertatea de exprimare protejează atît conţinutul, cît şi forma informaţiei exprimate, inclusiv a informaţiei care ofensează, şochează sau deranjează.* Alin.(3) *Exercitarea libertăţii de exprimare poate fi supusă unor restrîngeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, pentru a apăra ordinea şi a preveni infracţiunile, pentru a proteja sănătatea şi morala, reputaţia sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti*.

**43.** Prin urmare, restrângerea libertăţii de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut de lege şi doar în cazul în care restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat şi libertatea de exprimare, precum şi libertatea publicului de a fi informat.

**44.** Potrivit art.26 alin.(1) a Legii cu privire la libertatea de exprimare, *orice persoană este în drept să ceară în instanţa de judecată dezminţirea relatărilor false şi defăimătoare cu privire la fapte*. Alin.(2) *În cazul în care instanţa de judecată va stabili că acţiunea cu privire la răspîndirea informaţiei false şi defăimătoare este întemeiată, iar reclamantul solicită publicarea unei dezminţiri, instanţa va dispune dezminţirea relatărilor false şi defăimătoare, indicînd în dispozitivul hotărîrii textul dezminţirii*.

**45.** Instanța de judecată cu certitudine constată că, la 13.06.2023, ora 19:52, pe pagina de Facebook care aparține pârâtei Arina Spătaru, a fost publicat următorul text: „”Victoria” de deunăzi a celor de la CET Nord le-a dezlegat mâinile. Amu-i amu. Dacă până acum tăceau mâlc, acum Somațiile lor curg șiroaie. Mai jos aveți unul din exemple: o familie din Bălți a scris cel puțin trei scrisori către „CET-Nord” să clarifice de unde așa sume exagerate în facturile CET Nord. Cei de la CET Nord nu le-au răspuns nici la una. În schimb, cu mare pasiune le-a trimis „Sperietoarea”. Că dacă nu plătești așa zisă datorie, te băgăm și în mai mare datorie. Omul cere socoteală, explicații cum au fost calculate aceste sume, iar ei – cer bani cu executare. Nici faptul că în familie este un copil cu dizabilități severe nu-i oprește. Nici că mama îl îngrijește și pensia de întreținere este una mică de tot. În lista persoanelor, către care CET Nord se adresează este chiar acest copil cu nevoi speciale. Nimic sfânt, nimic”

(link:https://www.facebook.com/photo?fbid=874535800909905&set=a.640915624271925). La ziua de 10.07.2023 această publicație a fost redistribuită de 15 ori, are 9 comentarii și 58 aprecieri.

**46.** Potrivit materialelor cauzei se constată că în adresa pârâtei la 16.06.2023 a fost expediată cererea prealabilă, prin care s-a solicitat dezmințirea informației defăimătoare la care s-a făcut referire pârâta pe pagina de Facebook a acesteia la 13.06.2023, în același mod în care și-a expus afirmațiile defăimătoare, postările urmând a fi accesibile oricărei persoane timp nelimitat cu publicarea dezmințirilor, la fel, fiind solicitat încasarea din contul pârâtei cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 1 leu, respectiva cerere fiind recepționată de pârâtă la 19.06.2023.

**47.** Potrivit art.16 alin.(1) a Legii cu privire la libertatea de exprimare, *cererea prealabilă se examinează în termen de 5 zile de către autorul informaţiei şi, după caz, de către persoana juridică ce a răspîndit această informaţie.* Alin.(2) *Dacă se constată că informaţia la care se referă cererea prealabilă este falsă sau nu se bazează pe un substrat factologic suficient, persoana juridică ce a răspîndit informaţia sau autorul informaţiei satisface cererea prealabilă, fiind obligat să efectueze, după caz, rectificarea sau dezminţirea informaţiei defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor şi compensarea, la cerere, a prejudiciilor cauzate*. Alin.(3) *Rectificarea sau dezminţirea informaţiei, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile, iar dacă informaţia a fost răspîndită de mass-media şi publicaţia sau emisiunea care a răspîndit această informaţie apare mai rar decît o dată la 15 zile, în următorul număr sau emisiune*.

**48.** În contextul pretențiilor înaintate în cererea de chemare în judecată instanța de judecată reține că, reclamantul invocă că, pârâta Arina Spătaru a recurs la răspândirea unor informații false și defăimătoare în adresa SA „CET-Nord”, fără a avea substrat factologic suficient, fapt prin care i-a fost lezată reputația profesională a SA „CET-Nord” și lucrătorilor acesteia, totodată fiind adus un prejudiciu moral.

**49.** La caz instanța de judecată reține că, dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale constituie un drept constituțional al persoanelor fizice şi juridice şi, concomitent, constituie o garanție a activității lor efective.

**50.** Reputația profesională constituie aprecierea calităților profesionale ale persoanei. Persoana onoarea, demnitatea sau reputația profesională a căreia a fost lezată este în drept să recurgă la apărarea lor. Ea este în drept să ceară dezmințirea acelor informații care îi lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională, dacă nu corespund realității.

**51.** Astfel, instanța de judecată menționează că, persoana care se consideră lezată poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat, iar restabilirea persoanei în drepturi poate fi făcută numai în cazul în care s-a constatat cu certitudine că informația este falsă. Aspectul defăimător al informației nu se prezumă, iar persoana care se consideră lezată urmează și are obligația să dovedească că a suferit o atingere a personalității, a reputației profesionale.

**52.** Instanța de judecată menționează că potrivit prevederilor art.7 alin.(1) a Legii cu privire la libertatea de exprimare, *orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnităţii şi reputaţiei sale profesionale lezate prin răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie*. Alin.(2) *Persoana lezată prin răspîndirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă*

*informaţia cumulează următoarele condiţii: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informaţie.*

**53.** Potrivit art.8 Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private şi de familie, a domiciliului său şi a corespondenței sale. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege şi constituie, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii şi prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor şi a libertăților altora.

**54.** Conform art.10 Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie şi libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice şi fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare. Executarea acestor libertăţi ce comportă îndatoriri şi responsabilităţi poate fi supusă unor formalităţi, condiţii, restrîngeri sau sancţiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, apărarea ordinii şi prevenirea infracţiunilor, protecţia sănătăţii sau a moralei, protecţia reputaţiei sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti.

**55.** Exercitarea libertăților instituite de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, și anume: de exprimare, de opinie, de a primi și de a comunica informații, comportă o serie de îndatoriri și responsabilități și poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru protecția reputației sau a drepturilor altora.

**56.** Dreptul la protejarea reputației este un drept care este protejat de art.8 din Convenție, fiind un element care ține de viața privată, totuși, pentru ca art.8 să fie luat în considerare, atacul asupra reputației unei persoane trebuie să atingă un anumit nivel de gravitate și să fie realizat într-o manieră care să prejudicieze beneficiul personal al dreptului la respectarea vieții private. De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a hotărât că, nu poate fi invocat art.8 pentru a se plânge de o atingere adusă reputației care este o consecință previzibilă a propriilor acțiuni, precum săvârșirea unei fapte de natură penală, săvârșire constatată cert de către o autoritate competentă.

**57.** Atunci când examinează necesitatea unei ingerințe într-o societate democratică în vederea protejării reputației sau a drepturilor altora, Curții, i se poate solicita să verifice dacă autoritățile interne au păstrat un echilibru just între protejarea a două valori garantate de Convenție și care pot fi în conflict în anumite cauze: și anume, pe de o parte, libertatea de exprimare, astfel cum este protejată de art.10, și, pe de altă parte, dreptul la respectarea vieții private – sub aspectul demnității, onoarei, reputației profesionale, garantat de dispozițiile art.8 din Convenție.

**58.** Potrivit art.2 al Legii cu privire la libertatea de exprimare, ***defăimare*** *reprezintă răspîndire a informaţiei false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputaţia profesională a persoanei.*

**59.** Astfel, răspândirea informaţiei reprezintă proces de transmitere a informației către alte persoane (cel puţin către o persoană, exceptând persoana lezată).

**60.** Potrivit articolului enunțat, ***judecata de valoare*** este definită ca *opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea faţă de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit*, iar expresia ***judecată de valoare fără substrat factologic suficient*** reprezintă *judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată pînă la falsitate,* totodată, ***persoană care exercită funcţii publice*** este *persoană fizică care exercită atribuţiile puterii publice (executive, legislative ori judecătoreşti) sau persoană juridică ce prestează servicii de utilitate publică, sau persoană fizică care administrează persoana juridică ce prestează servicii de utilitate publică ori subdiviziuni ale acesteia.* La fel, potrivit aceluiași articol, termenul ***fapt*** reprezintă *eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiţii concrete de loc şi timp şi a cărui veridicitate poate fi dovedită.*

**61.** Curtea Europeană a Drepturilor Omului a afirmat în jurisprudența sa (cauza Lavric versus România, pct.39) că trebuie făcută o distincție clară între fapte şi judecăți de valoare. Existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul unor judecăți de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit. Cerința de a dovedi adevărul unei judecăți de valoare este imposibil de îndeplinit şi constituie o încălcare a libertății de exprimare.

**62.** Prin jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cazul Lingens, a stabilit existenta diferenței fundamentale între expunerea faptelor şi formularea judecăților de valoare: 1) expunerea unor fapte are un efect sporit de convingere, în același timp ea necesită demonstrarea corespunderii realității a acestor fapte; 2) formularea de opinii este legată de perceperea subiectivă a realității şi de aceea este imposibil a se demonstra corespunderea lor realității. Respectiv legislaţia nu trebuie să ceară o atare demonstrare, dar nu a stabilit modul şi criteriile de diferențiere a faptului de judecata de valoare.

**63.** Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, prevederile cadrului legal și specificul litigiilor de acest gen, instanțele de judecată țin cont de următoarele criterii de diferențiere a faptului de judecată de valoare: 1) limbajul utilizat la răspândirea informației. În cazul în care informația este redată utilizându-se expresii clare, care vorbesc despre lucruri concrete, informația poate fi caracterizată drept conținând fapte. Dacă autorul operează cu un limbaj emfatic sau expresii de probabilitate sau ipotetice, atunci mai curând este vorba de opinie. 2) contextul și ambianța în care sunt răspândite informațiile respective. 3) posibilitatea de a verifica. În timp ce veridicitatea sau falsitatea unui fapt poate fi verificată, opinia poate fi caracterizată doar după principiul "dreaptă sau nedreaptă".

**64.** Totodată, libertatea de a critica statul, autoritățile publice şi persoanele care exercită funcții publice este prevăzută la art.9 al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23.04.2010.

**65.** Astfel, în conformitate cu prevederile art.9 alin.(4) al Legii cu privire la libertatea de exprimare, *persoanele care exercită funcţii publice pot fi supuse criticii, iar acţiunile lor – verificării din partea mass-mediei, în ceea ce priveşte modul în care şi-au exercitat sau îşi exercită atribuţiile, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura transparenţa şi exercitarea responsabilă a atribuţiilor lor.*

**66.** La examinarea acțiunii privind dezmințirea informațiilor care lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională, sarcina probațiunii revine atât reclamantului, cât şi pârâtului.

**67.** Cu toate că apărarea onoarei, a demnității şi reputației profesionale sunt valori protejate de lege, totuși, acest fapt nu înseamnă că ele din start prevalează asupra libertăţii publicului de a primi informații de interes public.

**68.** Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertăţii de exprimare în primul rând pe valoarea pe care aceasta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice, astfel fiind acordată o poziție privilegiată liberei discutări a chestiunilor de interes general atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra.

**69.** În cauza Horgeirson c.Irlandei Curtea a precizat că art.10 apără nu numai afirmațiile incluse în cadrul unei dezbateri politice propriu-zise, ci şi discutarea oricăror subiecte care interesează opinia publică în general sau un segment al acesteia, exemple fiind afirmațiile privind funcționarea instituțiilor publice sau cele referitoare la activitatea unor persoane aflate în funcții de decizie, atât publice cât şi private.

**70.** Totodată, din analiza textului publicației pe pagina de facebook a pârâtei, rezultă că, aceasta și-a exprimat opinia față de instituția publică care livrează energie termică cetățenilor din mun.Bălți și nu a atentat la reputația profesională SA „Cet-Nord", aceasta fiind o părere a bălțenilor în general, referindu-se în general la somațiile expediate de către agentul termic în adresa consumatorilor.

**71.** Instanța de judecată, menționează că, libertatea de exprimare nu se referă doar la o anumită categorie de informații sau forme de exprimare, aceasta nu se referă doar la relatările de fapt şi opiniile care sunt privite favorabil sau sunt privite ca inofensive sau ca chestiune de indiferență, ci şi la cele care ofensează, șochează sau deranjează statul sau orice parte a comunității. Atunci când persoana dorește să răspândească o informație, statul nu poate dicta sau critica forma în care această informație este răspândită.

**72.** Prin urmare, instanța de judecată reține că în speță, SA „CET-Nord", fiind o instituție publică, fapt ce în condițiile prevederilor art.123 alin.(1) Cod de procedură civilă nu se cere a fi dovedit, colaboratorii căreia acționează în spațiul public şi este expusă inevitabil şi conștient unui control atent din partea publicului şi trebuie să arate o mai mare toleranță în această privință. Este indiscutabil dreptul SA „CET-Nord" la protejarea reputației sale, dar protecția acordată de lege trebuie să fie pusă în balanța cu interesele liberii expiimări în chestiunile de interes public, or, în speța dedusă judecății, instanța de judecată constată că, informația prezentată/răspândită de pârâta Spătaru Arina, nu excedă gradul de toleranță necesar de a fi suportat de o instituție publică, având în vedere că, informația răspândită nu conține fapte referitoare la o pretinsă activitate infracțională a reclamantului, informație prezentată de pârâtă cu intenția de a fi apreciată ca reală de către societate. Prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, nivelul de critică la care este supus comportamentul și acțiunile reclamantului fiind mult mai înalt decât acțiunile unei persoane private, dânsul, fiind obligat să manifeste un grad sporit de toleranță având îndatorirea de a se lăsa deschisă unei cercetări mai apropiate persoanei sale de către publicul larg.

**73.** Mai mult ca atât, instanța de judecată menționează că, în cauza Dichand vs.Austria, cu privire la necesitatea ingerinței în libertatea de exprimare a reclamanților, CtEDO a considerat că judecățile de valoare pe care le-a făcut primul dintre ei au o bază factuală suficientă, cât timp acesta nu a invocat o stare de fapt mincinoasă. Curtea a amintit că dl. Graff era un om politic important care trebuie să suporte un anumit nivel al criticii activității sale publice și private. Chiar dacă tonul articolului din ziar era virulent și polemic, Curtea a indicat că art.10 protejează și astfel de informații sau idei, iar, în speță, ele reprezentau o opinie cu privire la activitatea unei persoane publice. La fel, în cauza Pakdemirli vs Turcia, CtEDO a amintit faptul că, în condițiile în care victima era un ilustru om politic, acesta trebuie să suporte limite ale criticii mult mai elastice decât în cazul altor persoane. Concluzii

similare au fost expuse şi în cauza Wirtschafts-Trend Zeitschriften Verlags GMBH vs.Austria, unde Curtea a indicat că limitele criticii admisibile sunt mai ample în cazul persoanelor publice decât în cazul unui simplu particular.

**74.** În consecință, instanța de judecată concluzionează că pârâta şi-a exercitat un drept prevăzut de Constituție şi anume dreptul la exprimare, ceea ce constituie o cauză care înlătură caracterul ilicit al faptei.

**75.** Mai mult ca atât, instanța reține că, informația expusă de pârâtă care se pretinde a fi dezmințită nu are nimic comun cu lezarea onoarei, demnității şi reputației profesionale a reclamantului, deoarece pârâta nu a făcut nici o afirmație concretă ce ar afecta onoarea, demnitatea şi reputația profesională a reclamantului, ci informațiile în speță reprezentau o opinie cu privire la activitatea instituției publice.

**76.** Astfel, pretențiile reclamantului prin care solicită dezmințirea informațiilor difuzate de Spătaru Arina nu cumulează cele 3 condiții necesare pentru a permite pârâtei dezmințirea informației, şi anume: declarațiile trebuie să îndeplinească aceste 3 condiții cumulativ: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informație.

**77.** Instanța de judecată indică că, natura defăimătoare a informațiilor nu se prezumă, acest fapt trebuie de dovedit art.24 al Legii cu privire la libertatea de exprimare, alin.(1) lit.a) pârâtul a răspîndit informaţia; b) informaţia îl vizează şi este defăimătoare; d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient.

**78.** Aici instanța de judecată relevă că, judecățile de valoare pot fi prețioase, fără valoare sau negative, întemeiate sau neîntemeiate, convingătoare sau discutabile, însă acestea nu pot fi dezmințite prin hotărârea judecății, fiind posibil de a fi dezbătute prin ***replici, comentarii, răspunsuri.***

**79.** Prin urmare principiul dat garantează fiecăruia libertatea gândirii, a opiniei, precum şi libertatea exprimării în public prin orice mijloc legal posibil. Acesta cuprinde de altfel şi libertatea de opinie şi libertatea de a primi sau de a comunica informații, ori idei fără amestecul autorităților publice.

**80.** La fel, instanța de judecată reține că, conform Jurisprudenței Curții de la Strasbourg în materia libertății de exprimare, judecătorul național nu poate pronunța o hotărâre inconsistentă Convenției pentru apărarea drepturilor omului şi libertăților fundamentale.

**81.** Astfel, libertatea de exprimare constituie una din fundamentele esențiale a unei societăți democratice şi una din condițiile de bază al progresului ei şi al autoperfecționării individuale (Nilsen and Johnsen v.Norwaj [GC], no. 23118/93, § 43, ECHR 1999-VIII).

**82.** Libertatea de exprimare de asemenea acoperă un posibil recurs la un anumit grad de exagerare, sau chiar provocare (Prager and Oberschlick v. Austria seria A no. 313, p. 19, § 38).

**83.** Dat fiind faptul că, declarațiile care se solicită a fi dezmințite poartă un caracter general, se constată că, acestea nu poartă caracter defăimător, prin urmare nu există temei de apărare a onoarei şi demnității, având în vedere că, reclamantul nu a probat nici caracterul defăimător al acestora, dar nici prin ce anume a fost lezată demnitatea şi onoarea lui personală, or declarațiile pârâtei poartă un caracter de judecată de valoare sau opinie în cadrul publicării de pe pagina de Facebook a acesteia.

**84.** În circumstanțele speței, luând în considerație faptul că, declarațiile pârâtei făcute în cadrul publicării de pe pagina de Facebook a acesteia, cu privire la o chestiune de interes public, limbajul utilizat în publicație care nu poate fi considerat excesiv, având în vedere că, potrivit

celor enunțate se denotă permisiunea de transmitere a mesajului chiar să ofenseze, să șocheze, acestea fiind cerințele toleranței și spiritului deschis, instanța conchide că ingerința nu este necesară într-o societate democratică.

**85.** Rezumând cele relatate, instanța de judecată reține că nu au fost stabilite în cadrul examinării cauzei temeiuri legale ce ar restricționa dreptul la libertatea de exprimare, astfel, cererea de chemare în judecată înaintată de SA „CET-Nord" urmează în această parte a fi respinsă.

**86.** Potrivit prevederilor art.29 alin.(1) a Legii cu privire la libertatea de exprimare, *instanţa de judecată va acorda o compensaţie de natură să aducă satisfacţie persoanei lezate. La stabilirea cuantumului compensaţiei pentru prejudiciul moral, acordată persoanei fizice, instanţa de judecată va lua în consideraţie caracterul şi gravitatea suferinţelor fizice şi psihice cauzate reclamantului, caracterul informaţiei răspîndite, gradul de răspîndire a informaţiei, personalitatea reclamantului, reputaţia pîrîtului, gradul de vinovăţie a pîrîtului, consecinţele răspîndirii informaţiei defăimătoare, starea materială a reclamantului şi cea a pîrîtului, publicarea rectificării, dezminţirii sau acordarea dreptului la replică pînă la depunerea cererii de chemare în judecată şi alte circumstanţe importante pentru examinarea cauzei.* Alin.(2) *Se acordă compensaţie pentru prejudiciul moral cauzat persoanei publice doar în cazul în care persoana publică a fost defăimată cu rea-credinţă.*

**87.** Conform art.19 alin.(1) Cod civil, *în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel.* Alin.(3) *Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic).*

**88.** Potrivit art.1998 alin.(1) Cod civil, *cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.*

**89.** În conformitate cu prevederile art.2036 alin.(1) Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.*

**90.** În raport cu încasarea prejudiciului moral, instanța de judecată menționează că, pentru a fi acordată o satisfacție echitabilă, este necesară prezența conduitei ilicite/defăimătoare din partea subiectului pasiv/responsabil al obligației de recuperare a prejudiciului.

**91.** Suplimentar, trebuie demonstrată existența unei legături clare de cauzalitate între dauna solicitată și încălcarea pretinsă. Compensația poate fi acordată atâta vreme cât daunele sunt rezultatul încălcării constatate. Nici o despăgubire nu poate fi acordată pentru daune cauzate de evenimente sau situații care, nu au constituit o încălcare a drepturilor persoanei. Scopul pentru care se acordă despăgubiri cu titlu de daune este acela de a compensa reclamantul pentru consecinţele prejudiciabile ale încălcării. Scopul nu este deci acela de a sancţiona subiectul responsabil.

**92.** Prin prejudiciu moral se înţeleg suferinţele psihice sau fizice cauzate prin acţiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparţin persoanei din momentul naşterii sau la bunurile dobîndite prin lege (viaţa, sănătatea, demnitatea şi reputaţia profesională, inviolabilitatea vieţii personale, secretul de familie şi personal).

**93.** Cererile de reparare a prejudiciului moral se înaintează în litigiile delictuale, către autorul prejudiciului (persoană fizică sau juridică). Mărimea compensaţiei pentru prejudiciul moral se determină de către instanţa de judecată, care este compensată prin echivalent bănesc.

**94.** Prin urmare, în cazul constatării lipsei temeiniciei acțiunii privind dezmințirea informației, instanța de judecată consideră drept justificată și rezonabilă soluția de respingere a pretenției privind încasarea prejudiciului moral, or, în lipsa cauzei, și anume a faptei ilicite, nu este susceptibil de a surveni efectul prejudiciabil al acesteia.

**95.** Reieșind din faptul că, informațiile răspândite de pârâtă nu presupun un carater defăimător care să depășească gradul de tolerare de care trebuie să dea dovadă o instituție publică, având în vedere că, răspândirea informației a fost efectuată în baza dreptului la libera exprimare, prin prisma unui raport de proporționalitate, instanța de judecată reiterează caracterul justificat al soluției de respingere a acțiunii înaintate de SA ,,CET-Nord" către Spătaru Arina cu privire la constatarea defăimătoare a informației, obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral.

**96.** În raport cu cererea privind încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de judecată denotă că, potrivit art.82 Cod procedură civilă, *cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.*

**97.** Astfel, la materialele cauzei reclamantul a prezentat ordinul de plată nr.1232 din 06.07.2023 de achitare a taxei de stat în legătură cu depunerea prezentei acțiuni în mărime de 370 lei.

**98.** În conformitate cu prevederile art.94 alin.(1) Cod procedură civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.*

**99.** În această ordine de idei, instanța de judecată reiterează regula potrivit căreia, dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului - proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

**100.** Potrivit prevederilor art.90 lit.i) Cod de procedură civilă, *din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistenţă juridică.*

**101.** Potrivit prevederilor art.96 alin.(1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.* Alin.($1^1$) *Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.*

**102.** Totodată, instanța de judecată la determinarea cuantumului cheltuielilor de judecată ține cont în această materie de practica Curţii Europene a Drepturilor Omului. Potrivit acesteia partea care a câștigat procesul nu va putea obține rambursarea unor cheltuieli decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea şi caracterul lor rezonabil (cauzele Costin împotriva României, Străin împotriva României, Stere şi alţii împotriva României, Raicu împotriva României).

**103.** În ordinea celor relatate, instanța de judecată relevă că, cheltuielile de judecată, pentru a fi încasate de către instanţa de judecată, din contul părţii care a pierdut procesul în beneficiul părţii care a obținut câștig de cauză, acestea trebuie raportate la o serie de criterii, şi anume: criteriul necesităţii, caracterul de realmente suportate şi criteriul de rezonabilitate în raport cu cuantumul cheltuielilor de judecată solicitate de a fi compensate.

**104.** Necesitatea și rezonabilitatea suportării cheltuielilor de judecată de către reclamant rezultă nemijlocit din necesitatea realizării, apărării dreptului/interesului încălcat/contestat al reclamantului, or, suntem în prezența unui litigiu cu caracter patrimonial, examinarea căruia este afectată de condiția achitării taxei de stat la înaintarea acțiunii.

**105.** În raport cu criteriul efectivității/realității suportării cheltuielilor de judecată pentru dovada cheltuielilor suportate, se evidențiază necesitatea prezentării, de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a unor acte confirmative cum ar fi copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonuri le de plată.

**106.** Raportând normele vizate la caz, reieșind din soluția adoptată asupra fondului cauzei, instanța de judecată consideră necesar de a respinge cererea SA „CET-Nord" cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată.

**107.** Instanța de judecată relevă faptul că, pârâta în legătură cu examinarea prezentei cauze civile a beneficiat de asistență juridică calificată oferită de către avocatul Sanduleac Diana, fapt ce se confirmă prin bonul de plată seria YL nr.516950 din 26.07.2023 pe suma de 5000 lei, anexat la materialele cauzei și în cadrul ședinței de judecată reprezentantul pârâtei a solicitat încasarea sumei respective din contul reclamantului.

**108.** Instanța de judecată ține să menționeze că suma cheltuielilor de asistență juridică de 5000 lei, care se pretinde a fi încasată din contul reclamantului este una necesară, realmente angajată şi rezonabilă ca mărime ținând cont de complexitatea cauzei, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul şi munca depusă de avocat, și anume participarea la trei ședințe de judecată, prin urmare cheltuielile pentru asistenţa juridică sunt necesare, realmente și rezonabile.

**109.** Din aceste considerente, reieșind din soluția adoptată asupra fondului cauzei, instanța de judecată consideră necesar de a încasa din contul SA „CET-Nord" în beneficiul lui Spătaru Arina suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în prezenta cauză.

**110.** În conformitate cu art.238-241 Cod de procedură civilă, instanţa de judecată

***H O T Ă R Ă Ş T E :***

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de SA„CET-Nord" către Spătaru Arina, intervenient accesoriu Rudean Alexandru, cu privire la constatarea defăimătoare a informației, obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Se admite cererea înaintată de Spătaru Arina către SA„CET-Nord" cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la SA„CET-Nord" în beneficiul lui Spătaru Arina suma de 5000 (cinci mii) lei, drept compensare a cheltuielilor de judecată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Bălți în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Bălți, sediul Central.

**Preşedintele ședinței,**
**Judecător** **Eduard Balan**